

5.7. Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.7.1. 2019թ. շրջակա միջավայրի մշտադիտարկում¹

Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2019թ.

	Դիտակայանների և դիտակետերի ընդհանուր քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութեր	Փորձանմուշ- ների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան ՍԹԿ-ների գերազանցումը, անգամ
ք.Երևան	47	ընդհանուր փոշի	109 857	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օզոն		
ք.Գյումրի	25	ընդհանուր փոշի	2 466	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Վանաձոր	27	ընդհանուր փոշի	5 503	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ալավերդի	45	ընդհանուր փոշի	97 215	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
ք.Հրազդան	18	ընդհանուր փոշի	2 600	1.4 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	ընդհանուր փոշի	1 562	1.3 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	475	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	639	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	952	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	ընդհանուր փոշի	2 387	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	243	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	735	
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	243	

¹ Ըստ Շրջակա միջավայրի նախարարության տեղեկատվության:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ծաղկածոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, թաց ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունը, 2019թ.

Վերահսկվող նյութեր	Չափման միավոր	Միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաներ										
		հունվար	փետրվար	մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	օգոստոս	սեպտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	տարեկան
Ջրածնային ցուցիչ	-	6.20	6.16	6.26	6.19	6.55	6.61	6.68	6.42	6.14	5.48	6.27
Նիտրատ իոն	մգ/լ	2.38	1.80	2.52	1.58	1.98	2.85	4.25	2.11	2.53	2.35	2.44
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	2.10	1.73	2.96	1.29	1.80	2.67	6.69	3.51	2.22	2.53	2.75
Քլորիդ իոն	մգ/լ	1.29	1.04	1.41	0.89	0.60	0.58	0.84	0.70	0.88	0.28	0.85
Ամոնիում իոն	մգ/լ	0.85	0.79	1.61	1.04	1.47	2.44	2.51	1.44	0.78	0.55	1.35
Ֆտորիդ իոն	մգ/լ	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	22.4	16.2	25.4	14.9	19.9	27.5	45.6	29.6	23.1	9.4	23.39
Ընդհանուր ֆոսֆոր	մգ/լ	0.0332	0.0386	0.0799	0.0392	0.0887	0.0964	0.0829	0.0455	0.0195	0.0117	0.0536
Նատրիում	մգ/լ	1.10	0.93	1.00	0.55	0.41	0.33	0.28	0.51	0.44	0.07	0.56
Կալիում	մգ/լ	0.55	0.50	0.62	0.33	0.38	0.73	0.68	0.49	0.47	0.05	0.48
Կալցիում	մգ/լ	2.40	0.91	1.41	1.01	1.78	2.91	5.44	2.68	2.53	0.46	2.15
Մագնեզիում	մգ/լ	0.27	0.19	0.38	0.15	0.17	0.24	0.25	0.17	0.17	0.03	0.20
Լիթիում	մկգ/լ	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.13
Բերիլիում	մկգ/լ	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.03
Բոր	մկգ/լ	2.3	2.0	3.2	2.0	3.7	11.8	12.3	5.1	1.6	0.5	4.46
Ալյումին	մկգ/լ	20.2	17.9	80.2	41.6	65.2	43.4	38.2	27.7	17.9	8.1	36.0
Վանադիում	մկգ/լ	2.5	0.8	0.8	0.2	0.7	0.6	1.4	0.7	0.1	0.0	0.8
Քրոմ	մկգ/լ	0.9	0.5	0.2	0.2	0.2	0.7	0.9	1.0	0.7	0.1	0.5
Երկաթ	մկգ/լ	35.8	28.8	99.6	80.5	70.2	58.2	73.7	79.5	33.6	27.9	58.8
Մանգան	մկգ/լ	8.4	5.6	8.6	5.8	8.4	7.5	13.9	7.1	11.2	1.4	7.8
Կոբալտ	մկգ/լ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1
Նիկել	մկգ/լ	1.2	0.8	1.3	1.1	1.1	0.8	1.0	1.1	1.3	0.2	1.0
Պղինձ	մկգ/լ	3.6	3.0	4.8	3.3	2.1	2.8	2.8	1.8	2.5	0.5	2.7
Ցինկ	մկգ/լ	25.3	32.6	34.1	26.1	19.7	15.0	242.0	363.2	315.0	231.7	130.5
Արսեն	մկգ/լ	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	55.7	0.0	0.14
Սելեն	մկգ/լ	0.1	0.3	0.3	0.2	0.2	0.4	0.3	0.4	0.1	0.2	0.2
Ստրոնցիում	մկգ/լ	7.6	4.3	8.3	5.4	8.7	11.0	15.6	14.0	8.5	1.6	8.5
Մոլիբդեն	մկգ/լ	0.5	0.5	3.5	1.1	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	0.2	1.2
Կադմիում	մկգ/լ	0.2	0.1	0.3	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
Անագ	մկգ/լ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
Ծարիր	մկգ/լ	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2	0.5	0.3	0.1	0.1	0.0	0.2
Բարիում	մկգ/լ	7.0	9.4	6.2	8.9	4.3	7.8	7.0	4.0	4.1	0.8	5.9
Կապար	մկգ/լ	0.4	0.7	1.8	1.1	0.9	0.9	0.7	1.2	0.6	1.1	0.9
Բիսմութ	մկգ/լ	0.01	0.01	0.05	0.03	0.02	0.44	0.01	0.01	0.01	0.01	0.06

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն, անձրև, ձնախառն անձրև) վերահսկվող նյութերի պարունակությունը, 2019թ.

Վերահսկվող նյութեր	Չափման միավոր	Միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաներ									
		մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս	օգոստոս	սեպտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	տարեկան
Ջրածնային ցուցիչ	-	6.29	6.24	6.69	6.85	6.46	6.36	6.51	5.76	5.31	6.27
Նիտրատ իոն	մգ/լ	1.50	1.94	2.08	5.51	2.59	10.17	6.02	2.20	2.95	3.89
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	1.84	1.81	2.57	4.54	2.84	5.97	5.62	1.94	2.81	3.33
Քլորիդ իոն	մգ/լ	2.46	1.81	0.47	0.92	0.35	0.69	0.88	0.87	0.33	0.97
Ամոնիում իոն	մգ/լ	1.90	1.14	1.89	3.35	1.59	1.66	1.70	0.90	1.19	1.70
Ֆտորիդ իոն	մգ/լ	0.006	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	<0.005	...	<0.005
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	29.9	16.7	23.8	47.1	23.0	48.7	37.2	14.7	17.2	28.7

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎԴՐԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Վերահսկվող նյութեր	Չափման միավոր	Միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաներ									
		մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս	օգոստոս	սեպտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	տարեկան
Ընդհանուր ֆոսֆոր	մգ/լ	0.043	0.034	0.284	0.299	0.094	0.127	0.183	0.064	0.037	0.129
Նատրիում	մգ/լ	1.48	0.66	0.25	0.37	0.12	0.23	0.28	0.40	0.13	0.43
Կալիում	մգ/լ	1.86	0.83	0.57	1.37	0.57	0.61	0.68	0.24	0.13	0.76
Կալցիում	մգ/լ	0.99	1.24	2.10	4.83	2.21	4.46	4.338	0.97	1.16	2.48
Մագնեզիում	մգ/լ	0.10	0.14	0.17	0.43	0.21	0.29	0.25	0.08	0.10	0.20
Լիթիում	մկգ/լ	0.55	0.18	0.08	0.15	0.09	0.18	0.10	0.05	0.06	0.16
Բերիլիում	մկգ/լ	0.030	0.041	0.024	0.031	0.022	0.011	0.017	0.026	0.010	0.024
Բոր	մկգ/լ	2.34	1.53	3.90	18.62	9.84	10.78	9.32	0.75	0.50	6.40
Ալյումին	մկգ/լ	35.68	158.06	53.74	61.76	41.95	21.48	24.29	41.89	51.86	54.53
Վանադիում	մկգ/լ	0.16	0.10	1.21	1.03	0.63	0.74	0.92	0.34	0.01	0.57
Քրոմ	մկգ/լ	0.34	0.36	0.25	0.57	0.50	0.37	0.71	0.28	0.01	0.38
Երկաթ	մկգ/լ	48.98	130.25	62.69	69.50	58.89	47.95	77.26	115.16	54.35	73.89
Մանգան	մկգ/լ	7.61	8.33	7.11	5.32	7.51	21.85	4.94	6.70	7.92	8.59
Կոբալտ	մկգ/լ	0.09	0.15	0.09	0.11	0.06	0.11	0.07	0.09	0.10	0.10
Նիկել	մկգ/լ	3.18	1.08	0.41	0.70	0.36	1.00	0.77	0.62	0.40	0.95
Պղինձ	մկգ/լ	9.68	2.59	1.22	2.04	0.74	1.04	1.65	1.80	0.78	2.39
Ցինկ	մկգ/լ	42.95	19.77	10.03	5.85	10.47	19.03	6.61	11.60	10.97	15.25
Արսեն	մկգ/լ	0.17	0.07	0.23	0.26	0.16	0.38	0.32	0.10	0.01	0.19
Սելեն	մկգ/լ	0.17	0.22	0.29	0.59	0.36	0.37	0.47	0.20	0.21	0.32
Ստրոնցիում	մկգ/լ	3.55	4.24	7.80	14.78	5.75	15.23	12.30	2.49	3.18	7.70
Մոլիբդեն	մկգ/լ	1.42	1.86	1.88	2.43	1.00	1.35	2.36	0.65	0.98	1.55
Կադմիում	մկգ/լ	0.56	0.10	0.04	0.04	0.03	0.09	0.04	0.04	0.05	0.11
Անագ	մկգ/լ	0.27	0.12	0.05	0.03	0.05	0.02	0.04	0.07	0.03	0.08
Ծարիր	մկգ/լ	0.36	0.15	0.10	0.24	0.19	0.18	0.21	0.13	0.08	0.18
Բարիում	մկգ/լ	4.80	9.83	4.06	6.74	3.88	13.25	6.34	1.86	2.27	5.89
Կապար	մկգ/լ	2.49	2.93	1.08	1.14	0.82	0.23	0.36	0.87	1.12	1.23
Բիսմութ	մկգ/լ	0.05	0.05	0.01	0.95	0.82	0.01	0.02	0.02	0.01	0.22

Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2019թ.

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային	Դեբեդ	Փամբակ	1	Խնկոյան գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ, կախյալ նյութեր
			2	ք.Սալիտակից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, երկաթ, կախյալ նյութեր
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր
				4	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
				5	Ամոնիում իոն		
			Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3
6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3		4	Երկաթ		
		4			Մոլիբդեն, կախյալ նյութեր		
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	4	Երկաթ	
				4		Մոլիբդեն, կախյալ նյութեր	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային	Դեբեդ	Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			10	Գետաբերան	2	2	-
		Տաշիր	11	Միխայելովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, երկաթ, կախյալ նյութեր
			12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Երկաթ
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	2	2	-
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, կոբալտ երկաթ, կալցիում, բերիլիում, ընդհանուր լուծված աղեր
					5		Ֆինկ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր
		Գարգառ	210	Կուռթան գյուղի շրջանում	2	2	-
			342	Ակունք	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր
		Շնող	343	Գետաբերան	3	5	Նիտրատ իոն, երկաթ, կախյալ նյութեր
	4				Սուլֆատ իոն		
	5				Պղինձ, մոլիբդեն		
	Աղստև	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-
			16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	2	2	-
			17	ք.Բջևանից 2 կմ վերև	2	2	-
			18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	Ֆոսֆատ իոն, կախյալ նյութեր
		Գետիկ	19	Վահան գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ, կախյալ նյութեր
			20	Գետաբերան	2	2	-
	Ախուրյան	Ախուրյան	32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր
					4		Ֆոսֆատ իոն
33			ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր	
34			ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
35		Բագարան գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, կախյալ նյութեր		
Աշոցք		36	Մուսայելյան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
		37	Գետաբերան	3	3	Արսեն, երկաթ, բոր	
Կարկաչուն		38	Գետաբերան	3	5	Կալցիում, նատրիում, նոր, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր	
				4		ԹԿՊ5, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն	
				5		Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալցիում, բոր, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
				4		Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎԴՐԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Ախուրյան	Մեծամոր	Մեծամոր	41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	5	ԹՔՊ, մանգան, բոր, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	
					5		Լուծված թթվածին	
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Լուծված թթվածին	
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
					3		Նիտրիտ իոն, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	4	5	Ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
					3		Վանադիում	
			46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	
			47	Գետաբերան	3	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կալիում, բոր, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4		Նիտրատ իոն	
			48	Արագած գյուղից 0.5 կմ վերև	3	5	Նիկել	
					4		Ցինկ, բերիլիում, սուլֆատ իոն	
	5	Մանգան, կոբալտ, երկաթ, բոր, այլումին						
	49	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, երկաթ, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ նյութեր			
			3		Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր			
	50	Շաղվարդ	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նատրիում		
				3		Մանգան, կալիում		
	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան ¹	Հրազդան ¹	51	Գեղամավան գյուղի մոտ	3	3	Վանադիում
						4		Մանգան, կալիում
				52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	5	5	Վանադիում
						3		Մանգան, բարիում, կալիում
				53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	5	5	Վանադիում
3						Մանգան, բարիում, կալիում		
54				Արգնի ՀԵԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	5	Վանադիում	
					5		Նիտրիտ իոն, երկաթ, բարիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր	
55				ք.Երևանից 9 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹՎՊ, ԹՔՊ, կոբալտ	
					4		Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, կալցիում, բարիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր						
56	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն				
		4		Վանադիում				
		5		Վանադիում				

¹ Հրազդան գետի 52, 53, 54 և 56 դիտակետերում ջրի որակի վատ դասակարգումները պայմանավորված են դրանցում ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված վանադիումի նորմի Հրազդանի գետավազանին ոչ բնութագրական ցածր արժեքներով: Համաձայն «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի և տեղեկատվության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված ջրերի որակի երկարամյա դիտարկումների արդյունքների, ինչպես նաև պայմանավորված վանադիումի աղտոտման աղբյուրների բացակայությամբ, նշված դիտակետերում վանադիումի պարունակությունները գնահատվել են ֆոնային:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, վանադիում
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	Նիտրատ իոն, մանգան, կոբալտ, կալիում
					4		Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			58	Գետաբերան	3	3	-
	Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	3	4	Վանադիում, երկաթ, բարիում
					4		Մանգան, ալյումին
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն կոբալտ, երկաթ, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4		Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում
5	Ամոնիում իոն, մանգան						
Սևան	Զկնագետ	Զկնագետ	60	Սեմյոնովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			61	Գետաբերան	2	2	-
	Մարիկ	Մարիկ	62	Վերին Շորժա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			63	Գետաբերան	3	5	Կոբալտ, ծարիր
	5	Վանադիում					
	Սոթք	Սոթք	64	Սոթք գյուղից 6 կմ վերև	2	2	-
			65	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, վանադիում, ալյումին
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	66	Աղբյուրաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			67	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն
		Վարդենիս	69	Վարդենիկ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			70	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան
		Մարտունի	71	Գեղիովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Մանգան, ալյումին
			72	Գետաբերան	3	4	Ֆոսֆատ իոն
	4	Ամոնիում					
Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի ¹	73	Լեռնահովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ	
		74	Գետաբերան	3	3	Վանադիում, երկաթ	

¹ Արգիճի գետի 74 դիտակետում ջրի որակի միջակ դասակարգումը պայմանավորված է դրանում ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված վանադիումի և երկաթի նորմերի տվյալ գետավազանին ոչ բնութագրական ցածր արժեքներով: Համաձայն «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի և տեղեկատվության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված ջրերի որակի երկարամյա դիտարկումների արդյունքների, ինչպես նաև պայմանավորված վանադիումի և երկաթի աղտոտման աղբյուրների բացակայությամբ, նշված դիտակետում վանադիումի և երկաթի պարունակությունները գնահատվել են ֆոնային:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Սևան	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Ծակքար ¹	75	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում
		Շողվակ ¹	76	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում
		Գավառագետ	77	Ծաղկավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			78	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր
Արարատյան	Վեդի	Վեդի	80	Ուրցաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			82	ք.Արարատից 6 կմ ներքև	3	5	Մանգան
					4		Երկաթ, ալյումին
	5	Կախյալ նյութեր					
	Արփա	Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր
		Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր
Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, երկաթ		
Հարավային	Մեղրի	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	3	4	Երկաթ
			4	Մանգան, կոբալտ, բերիլիում, ալյումին, կախյալ նյութեր			
		90	Գետաբերան	3	4	Վանադիում, երկաթ	
				4		Մանգան, կոբալտ, բերիլիում, ալյումին, կախյալ նյութեր	
		Կարճնան	344	Գետաբերան	3	5	Երկաթ, բերիլիում, բոր, ծարիր, անագ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		Մանգան, կալիում, նատրիում, ալյումին
	5	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կոբալտ, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր					
	Ողջի	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	2	2	-
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	4	Նիտրատ իոն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Ամոնիում իոն, մոլիբդեն
93			ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, կոբալտ, երկաթ, ալյումին	
94	Կապանի օդանավակայանից 0.5 կմ ներքև	3	5	Մոլիբդեն, երկաթ, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր			
		4		Պղինձ, ալյումին			
		5		Մանգան, կոբալտ			

¹ Ծակքար և Շողվակ գետերի 75 և 76 դիտակետերում ջրի որակի միջակ դասակարգումները պայմանավորված են դրանցում ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված վանադիումի և մոլիբդենի նորմերի տվյալ գետավազաններին ոչ բնութագրական ցածր արժեքներով: Համաձայն «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի և տեղեկատվության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված ջրերի որակի երկարամյա դիտարկումների արդյունքների, ինչպես նաև պայմանավորված վանադիումի և մոլիբդենի աղտոտման աղբյուրների բացակայությամբ, նշված դիտակետերում վանադիումի և մոլիբդենի պարունակությունները գնահատվել են ֆոնային:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հարավային	Ողջի	Աճանան	346	Աճանան գյուղից 3 կմ վերև	3	3	Վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ալյումին
			347	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կադմիում, երկաթ, բերիլիում, կախյալ նյութեր
					4		Նիտրիտ իոն, կոբալտ, ալյումին, ծարիր, սուլֆատ իոն
					5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կալիում
	Գեղի	Գեղի	97	Աջաբաջ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			98	Գետաբերան	2	2	-
	Որոտան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			100	ք.Սիսիանից 3 կմ վերև	3	3	Մանգան, վանադիում, երկաթ
			101	ք.Սիսիանից 3 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր
			102	Տաթև ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, բարիում
	Սիսիան	Սիսիան	103	Արևիս գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			104	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, կալիում, ալյումին
	Գորիս	Վարարակ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	2	-
			107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
4					Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		
5	Ամոնիում իոն						

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2019թ.

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ֆոսֆատ իոն, կախյալ նյութեր
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ, կախյալ նյութեր
Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
			4		Նիտրիտ իոն
Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	2	2	-

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Արաքս գետի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2019թ.

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաները												
		լուծված թթվածին, մգ/լ	թԿՊ ₅ , մգՕ ₂ /լ	թՔՊ, մգՕ/լ	ամոնիում իոն, մգN/լ	նիտրիտ իոն, մգN/լ	նիտրատ իոն, մգN/լ	ֆոսֆատ իոն, մգ/լ	քլորիդ իոն, մգ/լ	սուլֆատ իոն, մգ/լ	կալիում, մգ/լ	նատրիում, մգ/լ	կալցիում, մգ/լ	մագնեզիում, մգ/լ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	5.8	2.16	28	0.925	0.126	2.960	0.661	102.4	138.0	6.6	84.3	74.4	40.4
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	6.5	2.24	31	0.285	0.128	3.164	0.632	99.2	136.4	6.6	81.8	81.3	41.5
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	7.6	2.91	34	0.170	0.027	1.273	0.156	138.8	197.9	6.0	113.4	62.9	40.9
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	7.7	2.83	33	0.160	0.031	1.234	0.178	134.8	198.4	6.4	112.3	63.8	40.6
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	7.5	2.55	38	0.170	0.018	1.099	0.127	115.3	174.3	6.2	101.2	62.2	38.3
ՀՄԿ-3	Մեղրիգետի թափման կետից վերև	8.9	3.10	35	0.205	0.024	1.518	0.148	127.0	186.0	7.8	114.1	74.2	42.8
ԻՄԿ-1 (իրանական մոնիթորինգի կայան)	ՀՄԿ-1-ի դիմաց՝ իրանական ափ	8.5	2.97	29	0.174	0.038	1.515	0.210	134.0	195.5	6.3	114.7	66.0	40.9
ԻՄԿ-3	ՀՄԿ-2-ի դիմաց՝ իրանական ափ	8.4	3.28	32	0.182	0.040	1.506	0.229	137.9	202.3	6.6	118.6	67.3	42.3
ԻՄԿ-5	ՀՄԿ-3-ի դիմաց՝ իրանական ափ	8.3	3.16	32	0.140	0.040	1.430	0.219	136.9	201.0	6.2	111.7	64.7	40.2

շարունակություն

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաները													
		ցինկ, մգ/լ	պղինձ, մգ/լ	քրոմ, մգ/լ	արսեն, մգ/լ	կոբալտ, մգ/լ	կադմիում, մգ/լ	կադմիում, մգ/լ	նիկել, մգ/լ	մոլիբդեն, մգ/լ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	երկաթ, մգ/լ	ալյումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	0.0084	0.005	0.0104	0.014	0.0007	0.00002	0.0019	0.013	0.004	0.072	0.017	1.477	0.993	0.0024
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	0.0111	0.012	0.0160	0.015	0.0019	0.00005	0.0019	0.026	0.004	0.167	0.021	2.988	1.975	0.0022
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	0.0055	0.007	0.0079	0.021	0.0031	0.00005	0.0013	0.013	0.006	0.134	0.016	1.552	1.202	0.0025

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎԴՐԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաները													
		ցինկ, մգ/լ	պղինձ, մգ/լ	քրոմ, մգ/լ	արսեն, մգ/լ	կոբալտ, մգ/լ	կադմիում, մգ/լ	կադար, մգ/լ	նիկել, մգ/լ	մոլիբդեն, մգ/լ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	երկաթ, մգ/լ	ալյումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	0.0100	0.035	0.0090	0.021	0.0057	0.00014	0.0048	0.016	0.008	0.216	0.018	2.478	1.625	0.0028
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	0.0110	0.029	0.0088	0.019	0.0064	0.00015	0.0047	0.017	0.007	0.252	0.018	3.041	2.041	0.0025
ՀՄԿ-3	Մեղրի գետի թափման կետից վերև	0.0238	0.091	0.0099	0.019	0.0087	0.00036	0.0071	0.016	0.008	0.396	0.024	6.548	2.847	0.0035
ԻՄԿ-1 (իրանական մոնիթորինգի կայան)	ՀՄԿ-1-ի դիմաց՝ իրանական ափ	0.0033	0.005	0.0081	0.021	0.0017	0.00003	0.0008	0.012	0.006	0.093	0.015	1.319	0.703	0.0023
ԻՄԿ-3	ՀՄԿ-2-ի դիմաց՝ իրանական ափ	0.0034	0.004	0.0094	0.021	0.0015	0.00003	0.0008	0.012	0.006	0.082	0.016	1.210	0.639	0.0024
ԻՄԿ-5	ՀՄԿ-3-ի դիմաց՝ իրանական ափ	0.0037	0.007	0.0094	0.020	0.0018	0.00004	0.0014	0.013	0.006	0.098	0.016	1.522	0.755	0.0022

Արաքս գետի հատակային նստվածքի մշտադիտարկման արդյունքները 2019թ.

գ/կգ

Դիտակետ	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները						
	ալյումին	երկաթ	մանգան	նիկել	պղինձ	արսեն	մոլիբդեն
ՀՄԿ-1	9.63	14.20	0.678	0.156	0.046	0.010	0.0018
ՀՄԿ-2	3.93	28.97	0.197	0.004	0.593	0.009	0.0375
ՀՄԿ-3	17.09	32.45	0.324	0.038	0.587	0.008	0.0392
ԻՄԿ-1	20.27	17.23	0.579	0.129	0.039	0.010	0.0002
ԻՄԿ-3	15.82	16.29	0.752	0.197	0.051	0.011	0.0001
ԻՄԿ-5	16.69	16.31	0.392	0.048	0.404	0.007	0.0210

Սևանա լճի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2019թ.

Դիտակետի համարը ¹	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները												
		ԹԿՊ, մգ/լ ²	ԹՔՊ, մգ/լ ²	Ամոնիում իոն, մգ/լ ²	Նիտրիտ իոն, մգ/լ ²	Նիտրատ իոն, մգ/լ ²	Ֆոսֆատ իոն, մգ/լ ²	Շնդանուր ֆոսֆոր, մգ/լ ²	Կալիում, մգ/լ ²	Նատրիում, մգ/լ ²	Կալցիում, մգ/լ ²	Մագնեզիում, մգ/լ ²	Եկար, մգ/լ ²	Ալյումին, մգ/լ ²
115 ²	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.64	25	0.222	0.002	0.037	0.000	0.083	19.9	78.3	25.3	54.8	0.141	0.014
115 ³	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	2.04	40	0.222	0.002	0.042	0.000	0.084	20.1	76.3	25.3	53.7	0.141	0.007
115 ²	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.59	30	0.190	0.002	0.038	0.000	0.081	19.7	76.5	26.2	54.5	0.143	0.006
115 ³	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.80	25	0.203	0.003	0.042	0.000	0.078	20.3	76.7	25.0	54.9	0.148	0.006
115 ³	Մեծ Սևան, 30 մ խորություն	1.86	15	0.140	0.003	0.037	0.186	0.218	20.5	76.7	36.2	54.5	0.145	0.004
127 ³	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	1.44	40	0.185	0.004	0.046	0.000	0.085	19.5	76.3	24.4	55.0	0.142	0.005
127 ³	Փոքր Սևան, 10 մ խորություն	1.24	40	0.249	0.003	0.037	0.014	0.086	20.4	78.4	26.5	55.6	0.144	0.006
127 ³	Փոքր Սևան, 40 մ խորություն	1.18	20	0.240	0.003	0.032	0.086	0.147	20.2	77.1	34.2	55.8	0.145	0.004
127 ³	Փոքր Սևան, 60 մ խորություն	2.17	40	0.240	0.002	0.032	0.086	0.138	20.0	75.8	33.2	54.6	0.138	0.005
118 ²	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.31	25	0.244	0.002	0.035	0.000	0.081	19.6	73.	24.2	52.7	0.138	0.004
118 ³	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.12	25	0.118	0.003	0.045	0.014	0.090	20.8	75.3	26.6	54.8	0.145	0.010
118 ²	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.87	35	0.235	0.004	0.038	0.014	0.089	20.0	75.1	25.8	54.2	0.146	0.005
118 ³	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.51	30	0.267	0.004	0.038	0.014	0.096	19.8	74.0	26.1	54.2	0.143	0.005
119 ²	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.02	20	0.222	0.004	0.037	0.000	0.080	18.8	70.9	24.6	50.3	0.143	0.006
119 ³	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.83	20	0.149	0.002	0.036	0.014	0.082	19.2	69.4	24.5	49.7	0.144	0.007
119 ²	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.15	30	0.149	0.004	0.038	0.000	0.080	19.0	69.8	24.2	49.7	0.142	0.006
119 ³	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.59	15	0.213	0.003	0.034	0.000	0.087	19.2	69.6	23.4	50.8	0.144	0.004
119 ³	Մեծ Սևան, 30 մ խորություն	1.00	40	0.339	0.001	0.039	0.186	0.211	19.1	69.0	32.7	50.1	0.142	0.004
124 ²	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.42	25	0.240	0.001	0.033	0.014	0.082	18.8	69.0	22.7	50.9	0.142	0.005
124 ³	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	1.30	30	0.253	0.002	0.041	0.029	0.081	19.6	68.2	23.7	50.6	0.141	0.005
124 ²	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.80	30	0.280	0.003	0.034	0.000	0.094	19.2	68.8	20.7	51.3	0.138	0.003
124 ³	Մեծ Սևան, 7 մ խորություն	1.52	45	0.267	0.003	0.035	0.000	0.097	19.3	67.9	23.5	49.4	0.140	0.019
124 ³	Մեծ Սևան, 30 մ խորություն	1.15	30	0.095	0.001	0.035	0.186	0.211	20.0	70.0	33.6	50.5	0.143	0.006
126 ²	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	1.29	25	0.285	0.002	0.036	0.029	0.087	19.2	71.7	22.4	52.7	0.142	0.013
126 ²	Փոքր Սևան, 7 մ խորություն	1.52	45	0.235	0.002	0.034	0.000	0.083	18.8	69.2	22.8	51.5	0.144	0.005
126 ³	Փոքր Սևան, 20 մ խորություն	1.14	35	0.285	0.003	0.033	0.100	0.154	19.4	70.7	31.7	51.9	0.155	0.012
126 ³	Փոքր Սևան, 40 մ խորություն	1.19	30	0.244	0.002	0.040	0.114	0.163	19.0	70.1	31.9	51.9	0.143	0.011
130 ²	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	2.06	25	0.213	0.002	0.033	0.157	0.080	18.4	66.1	20.1	49.4	0.149	0.005
130 ³	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	2.21	25	0.172	0.002	0.034	0.000	0.084	18.1	63.7	21.3	48.3	0.152	0.008
130 ²	Փոքր Սևան, 7 մ խորություն	1.75	25	0.172	0.003	0.038	0.000	0.082	18.1	65.4	20.9	47.9	0.155	0.012
130 ³	Փոքր Սևան, 7 մ խորություն	1.16	20	0.190	0.003	0.042	0.000	0.081	17.8	63.6	20.3	47.1	0.145	0.005
130 ³	Փոքր Սևան, 30 մ խորություն	1.36	20	0.172	0.002	0.034	0.114	0.156	17.9	64.3	30.3	48.4	0.144	0.004
131 ²	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	2.18	25	0.163	0.003	0.038	0.000	0.082	17.7	63.1	22.5	46.6	0.138	0.005
131 ³	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	2.02	20	0.190	0.002	0.034	0.000	0.085	17.5	61.6	20.9	46.2	0.154	0.008
131 ²	Փոքր Սևան, 7 մ խորություն	1.70	30	0.136	0.003	0.034	0.000	0.083	17.9	64.4	21.5	47.3	0.147	0.008
131 ³	Փոքր Սևան, 7 մ խորություն	1.39	15	0.140	0.001	0.032	0.000	0.096	18.7	65.8	22.4	48.8	0.154	0.010
131 ³	Փոքր Սևան, 30 մ խորություն	1.83	15	0.190	0.002	0.033	0.100	0.174	17.9	63.3	29.7	48.1	0.143	0.008
	Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	2.58	31	0.154	0.002	0.047	0.037	0.077	17.8	67.7	26.9	49.0	0.097	0.010
	Փոքր Սևան, 5 մ խորություն	2.46	29	0.143	0.004	0.059	0.035	0.080	18.1	70.2	27.4	50.3	0.116	0.009
	Փոքր Սևան, 10 մ խորություն	2.59	35	0.138	0.002	0.051	0.033	0.086	18.3	70.1	27.1	48.9	0.105	0.011
	Փոքր Սևան, 20 մ խորություն	2.49	31	0.146	0.004	0.055	0.048	0.093	18.8	71.1	28.8	50.5	0.112	0.008
	Փոքր Սևան, 30 մ խորություն	2.19	29	0.139	0.006	0.077	0.064	0.113	18.9	71.0	30.2	51.0	0.116	0.011
	Փոքր Սևան, 55 մ խորություն	2.21	28	0.246	0.009	0.080	0.094	0.129	18.8	70.5	30.7	50.6	0.119	0.008
	Փոքր Սևան, 70 մ խորություն	2.01	28	0.269	0.010	0.080	0.107	0.137	18.9	70.8	31.1	51.7	0.125	0.007
	Փոքր Սևան, 79 մ խորություն	1.93	28	0.276	0.006	0.069	0.107	0.142	18.8	69.5	30.7	51.3	0.137	0.011
	Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	2.55	16	0.096	0.012	0.079	0.064	0.102	18.8	71.1	28.8	51.2	0.143	0.007
	Մեծ Սևան, 5 մ խորություն	2.39	21	0.143	0.007	0.061	0.183	0.102	18.9	71.3	28.9	51.2	0.134	0.012
	Մեծ Սևան, 10 մ խորություն	2.44	41	0.493	0.019	0.046	0.129	0.121	19.1	71.8	29.7	52.0	0.161	0.009
	Մեծ Սևան, 20 մ խորություն	2.36	12	0.068	0.004	0.068	0.113	0.132	19.0	72.6	30.2	52.0	0.166	0.008
	Մեծ Սևան, 25 մ խորություն	1.93	11	0.135	0.019	0.066	0.097	0.140	18.8	72.3	30.3	52.0	0.154	0.007
	Մեծ Սևան, 30 մ խորություն	1.95	17	0.133	0.022	0.066	0.095	0.157	19.4	73.0	31.5	52.9	0.167	0.008

¹ Այն դիտակետերը, որոնք համար չունեն, ներառված չեն մշտադիտարկման դիտակետերի հաստատված ցանկում, սակայն Սևանա լճի որակի մշտադիտարկման համալիր ուսումնասիրության համար կատարվել է լրացուցիչ նմուշառում Մեծ և Փոքր Սևանների 2 կետերի տարբեր խորություններից:

² Ափամերձ հատված

³ Կենտրոնական հատված

Հողային ծածկույթի որակի մշտադիտարկում

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի հողային ծածկույթի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2019թ.

զ/զգ

Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները																	
	Լվիթիում	Նատրիում	Մագնեզիում	Կալիում	Կալցիում	Վանադիում	Քրոմ	Երկաթ	Մանգան	Կոբալտ	Նիկել	Պղինձ	Ֆինկ	Արսեն	Մոլիբդեն	Կարմիրում	Ծարիր	Կապար
Սոթթ-1	0.020	4.7	5.7	8.5	13.5	0.107	0.088	20.0	0.24	0.027	0.109	0.055	0.083	0.010	0.0043	0.0002	0.0013	0.014
Սոթթ-2	0.035	9.6	45.9	10.2	30.2	0.119	0.296	39.7	0.85	0.057	0.413	0.055	0.076	0.014	0.0072	0.0003	0.0008	0.012
Աղբյուրաձոր	0.027	8.2	4.8	27.9	28.4	0.030	0.027	11.3	0.36	0.011	0.027	0.030	0.085	0.006	0.0154	0.0002	0.0005	0.021
Ծաղկաշեն	0.006	5.2	0.7	13.4	2.0	0.090	0.019	16.4	0.16	0.018	0.025	0.050	0.054	0.009	0.0040	0.0003	0.0005	0.013
Գավառ	0.007	1.8	0.3	14.9	1.3	0.055	0.021	8.3	0.25	0.013	0.030	0.035	0.067	0.003	0.0043	0.0003	0.0004	0.027
Արենի	0.015	20.4	5.9	21.4	88.1	0.213	0.034	47.3	0.57	0.024	0.024	0.055	0.089	0.010	<0.001	0.0002	0.0006	0.022
Մեղրի	0.010	3.8	1.0	20.6	2.1	0.156	0.034	17.6	0.34	0.017	0.032	0.085	0.082	0.012	<0.001	0.0003	0.0017	0.024
Տաթև	0.023	9.9	10.3	12.2	62.3	0.171	0.050	32.3	0.63	0.024	0.034	0.070	0.102	0.011	<0.001	0.0002	0.0005	0.013
Աճանան	0.037	14.5	32.4	8.5	72.8	0.177	0.084	47.8	0.75	0.032	0.063	0.076	0.102	0.010	<0.001	0.0003	0.0004	0.012
Ախթալա	0.009	2.9	3.2	11.4	4.3	0.064	0.023	80.4	0.28	0.031	0.012	2.250	0.896	0.138	0.0386	0.0050	0.0063	0.150
Քաջարան	0.013	6.5	1.4	26.3	2.5	0.090	0.025	12.3	0.30	0.012	0.023	0.382	0.064	0.030	0.0170	0.0001	0.0009	0.032
Կապան-1	0.047	18.0	32.1	18.3	78.3	0.159	0.076	45.7	0.97	0.025	0.050	0.221	0.179	0.012	0.0106	0.0006	0.0011	0.020
Կապան-2	0.012	3.4	3.0	8.7	20.4	0.143	0.046	15.9	0.56	0.018	0.034	0.079	0.179	0.008	0.0028	0.0012	0.0001	0.037
Կապան-3	0.018	9.9	8.8	5.4	29.5	0.161	0.021	27.6	0.80	0.023	0.022	0.050	0.086	0.003	0.0023	0.0003	<0.0001	0.015
Կապան-4	0.023	3.3	4.6	15.9	37.1	0.126	0.058	17.7	0.56	0.019	0.065	0.069	0.084	0.011	0.0034	0.0003	0.0004	0.021

5.7.2. 2020թ. հունվար ամսվա շրջակա միջավայրի մշտադիտարկում¹

Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2020թ. հունվար

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձամուշների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	47	ընդհանուր փոշի	641	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
ք.Գյումրի	25	ընդհանուր փոշի	119	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Վանաձոր	27	ընդհանուր փոշի	405	1.2 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ալավերդի	45	ընդհանուր փոշի	526	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
ք.Հրազդան	18	ընդհանուր փոշի	173	1.2 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		

¹ Ըստ Շրջակա միջավայրի նախարարության տեղեկատվության:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշ- ների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Արարատ	13	ընդհանուր փոշի	81	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	22	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	30	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	ընդհանուր փոշի	159	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		

Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ
վերահսկվող նյութերի, 2020թ. հունվար

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհան- րական	
Ախուրյան	Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, երկաթ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	3	3	Վանադիում
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն, երկաթ
					4		Ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, վանադիում
46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր			
47	Գետաբերան	3	3	Վանադիում, երկաթ			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան ¹	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4		ԹՔՊ, մանգան, կալիում
					5		Վանադիում
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	Մանգան, երկաթ, նատրիում, բոր, քլորիդ իոն
					4		ԹՔՊ, բարիում, կալիում
					5		Վանադիում
			54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	5	Երկաթ, բարիում, կալիում
					4		ԹՔՊ
					5		Վանադիում
			55	ք.Երևանից 9 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	Լուծված թթվածին, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, ալյումին, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			56	Գետաբերան	3	5	Լուծված թթվածին, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, ալյումին, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՎՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, մանգան, բարիում, կալիում
					5		Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր

¹ Հրազդան գետի 52, 53 և 54 դիտակետերում ջրի որակի վատ դասակարգումները պայմանավորված են դրանցում ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված վանադիումի նորմի Հրազդանի գետավազանին ոչ բնութագրական ցածր արժեքներով: Համաձայն «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի և տեղեկատվության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված ջրերի որակի երկարամյա դիտարկումների արդյունքների, ինչպես նաև պայմանավորված վանադիումի աղտոտման աղբյուրների բացակայությամբ, նշված դիտակետերում վանադիումի պարունակությունները գնահատվել են ֆոնային:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	Լուծված թթվածին, երկաթ, բերիլիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր ԹՔՊ, կայիում
					4		
					5		
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր ԹՔՊ, վանադիում, երկաթ, բարիում, կայիում Մանգան
					4		
	Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	Երկաթ, բարիում, կայիում ԹՔՊ, մանգան, վանադիում, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
4							
5							

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2020թ. հունվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ

Սևանա լճի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2020թ. հունվար

Դիտակետի տեղադրությունը	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաները												
	ԹՎՊ, մգ/լիթ	ԹՔՊ, մգ/լիթ	ամոնիում իոն, մգ/լիթ	նիտրիտ իոն, մգ/լիթ	նիտրատ իոն, մգ/լիթ	ֆոսֆատ իոն, մգ/լիթ	ընդհանուր ֆոսֆոր, մգ/լիթ	կայիում, մգ/լիթ	նատրիում, մգ/լիթ	կալցիում, մգ/լիթ	մանգան, մգ/լիթ	երկաթ, մգ/լիթ	պլյումբ, մգ/լիթ
Փոքր Սևան, 0.5 մ խորություն	3.22	40	0.253	0.008	0.083	0.072	0.127	16.2	66.6	27.3	42.6	0.100	0.001
Փոքր Սևան, 5 մ խորություն	3.32	35	0.213	0.008	0.086	0.072	0.142	17.8	74.7	30.4	48.5	0.135	0.002
Փոքր Սևան, 10 մ խորություն	2.16	35	0.213	0.006	0.085	0.072	0.131	17.6	75.0	30.0	48.6	0.143	0.001
Փոքր Սևան, 20 մ խորություն	2.72	35	0.258	0.010	0.103	0.072	0.144	17.6	75.7	30.1	49.3	0.143	0.002
Փոքր Սևան, 30 մ խորություն	2.68	40	0.199	0.008	0.099	0.086	0.139	18.1	76.8	31.2	49.9	0.159	0.001
Փոքր Սևան, 55 մ խորություն	2.60	35	0.208	0.007	0.101	0.072	0.147	18.3	77.3	31.4	50.3	0.159	0.002
Փոքր Սևան, 70 մ խորություն	2.72	35	0.262	0.006	0.090	0.072	0.163	18.9	79.4	32.1	52.8	0.158	0.005
Փոքր Սևան, 79 մ խորություն	2.29	40	0.267	0.010	0.090	0.086	0.127	18.0	75.4	30.3	49.2	0.157	0.003
Մեծ Սևան, 0.5 մ խորություն	3.90	35	0.194	0.006	0.095	0.072	0.110	17.9	76.7	29.9	48.9	0.157	0.004
Մեծ Սևան, 5 մ խորություն	3.72	40	0.194	0.006	0.065	0.057	0.087	17.9	75.1	29.9	48.4	0.143	0.001
Մեծ Սևան, 10 մ խորություն	3.23	35	0.199	0.008	0.082	0.057	0.067	17.7	71.7	29.0	48.0	0.153	0.001
Մեծ Սևան, 20 մ խորություն	3.67	30	0.231	0.008	0.076	0.072	0.163	17.9	74.7	29.4	48.1	0.150	0.002
Մեծ Սևան, 25 մ խորություն	3.22	40	0.194	0.008	0.099	0.057	0.057	17.5	72.7	29.2	46.8	0.158	0.004
Մեծ Սևան, 30 մ խորություն	3.18	35	0.222	0.010	0.080	0.072	0.032	16.6	68.4	27.5	44.7	0.139	0.001